

Dôvodová správa

A. Všeobecná časť

Cieľom návrhu zákona je efektívna úprava zákona o ochrane osobných údajov v časti, ktorá v súčasnosti predstavuje bariéru pre budovanie významných pietnych pamätníkov symbolizujúcich pamäť nášho národa, vzdávajúcich úctu obetiam, ktorých smrť otriasla našou spoločnosťou a našimi dejinami, či bariéru pre mnohé pietne akcie spojené s uctením si týchto obetí. Ide najmä o osoby padlé v bojoch za oslobodenie našej krajiny spod jarma nacizmu, obete zápasu za demokraciu na Slovensku, obete holokaustu, zločinov proti ľudskosti či genocídy a príslušníkov bezpečnostných zborov Slovenskej republiky usmrtených pri plnení služobných povinností. Súčasné znenie zákona rovnako bráni i vo vedení virtuálnych cintorínov, archívov či dokumentácie vojnových zločinov.

Cieľom tejto úpravy je i harmonizácia vnútroštátneho normatívneho právneho aktu s právnymi aktmi Európskej únie

Spomenutú bariéru predstavuje v zmysle účinného znenia zákona o ochrane osobných údajov § 78 ods. 7, podľa ktorého v prípade ak dotknutá osoba nežije, súhlas so spracovaním osobných údajov vyžadovaný podľa tohto zákona alebo osobitného predpisu môže poskytnúť jej blízka osoba. Tento súhlas pritom nie je platný, ak čo len jedna blízka osoba písomne vyslovila nesúhlas so spracovaním osobných údajov.

Podľa dôvodovej správy k tomuto ustanoveniu zákona o ochrane osobných údajov sa týmto ustanovením stanovujú pravidlá spracúvania osobných údajov zosnulých osôb. Podľa recitálu č. 27 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (ďalej len „Nariadenie“) sa však Nariadenie neuplatňuje na osobné údaje zosnulých osôb.

Súčasne, podľa recitálu č. 158 Nariadenia by sa toto Nariadenie malo uplatňovať aj na spracúvanie osobných údajov na účely archivácie, berúc pritom do úvahy, že by sa nemalo uplatňovať na zosnulé osoby. Orgány verejnej moci alebo verejnoprávne alebo súkromnoprávne subjekty, ktoré majú záznamy verejného záujmu, by mali byť útvary, ktoré majú podľa práva Únie alebo práva členského štátu zákonnú povinnosť získavať, uchovávať, oceňovať, viesť, opisovať, oznamovať, propagovať a šíriť záznamy trvalej hodnoty pre všeobecný verejný záujem a poskytovať k nim prístup. Členské štáty by okrem toho mali byť

oprávnené stanoviť, že osobné údaje možno ďalej spracúvať na účely archivácie, napríklad s cieľom poskytnúť špecifické informácie o politickom správaní počas minulých totalitných štátnych režimov, o genocíde, zločinoch proti ľudskosti, najmä holokauste, alebo vojnových zločinoch.

Slovenská republika Zákonom o ochrane osobných údajov využila právo rozšíriť osobnú pôsobnosť Nariadenia aj na ochranu osobných údajov zosnulých osôb, čo však v praxi spôsobuje nemalé ťažkosti v súvislosti s vedením virtuálnych cintorínov, súkromných archívov, dokumentáciou vojnových zločinov (o.i. holokaustu), usporadúvaním podujatí v súvislosti s pripomínaním si vojnových zločinov (napr. čítanie mien umučených, pamätníky s menami padlých a pod.), nakoľko zákon o ochrane osobných údajov v prípade, ak sa na spracúvanie osobných údajov vyžaduje súhlas dotknutej osoby, požaduje súhlas blízkej osoby, ba dokonca všetkých blízkych osôb, čo je neudržateľné, dokonca rozporné s Nariadením, ktoré v odôvodnení ako jeden z mála právnych predpisov spomína pamiatku holokaustu a uvádza aj iné zločiny proti ľudskosti, genocídu a pod.;

Vzhľadom na uvedené je preto postačujúcim, ak Slovenská republika chráni osobné údaje výlučne žijúcich osôb, ako to stanovuje Nariadenie, pričom tým nie je dotknutá ochrana osobnosti zosnulých osôb v zmysle § 15 Občianskeho zákonníka.

B. Osobitná časť

K čl. I

K bodu 1 (§ 3 ods. 6)

Navrhovaná úprava mení rozsah pôsobnosti zákona, z ktorej sa vyníma okruh osobných údajov zosnulých osôb.

K bodu 2 (§ 78 ods. 7)

Vzhľadom na vyňatie okruhu osobných údajov zosnulých osôb spod pôsobnosti zákona, vypúšťa navrhovaná zmena úpravu spôsobu udelenia súhlasu so spracovaním osobných údajov pri osobách, ktoré nežijú.

K čl. II

S ohľadom na naliehavosť odstránenia bariér brániacich v riadnom plnení Nariadenia, sa účinnosť zákona navrhuje dňom jeho vyhlásenia.